HE 39/2016 vp - kabotaasikuljetukset

Hn Jorma Hörkkö

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

Kabotaasin määritelmä

- = Valtion sisällä tapahtuva kuljetus ulkomaisella ajoneuvolla
- Sallittu EU-säännösten nojalla EU/ETA-valtioiden ajoneuvoille kuorma- ja linja-autoliikenteessä
- Linja-autoliikenteessä tilausliikenteen kabotaasi sallittu ”väliaikaisesti” ja reittiliikenteessä kv reitin yhteydessä (EU-asetus1073/2009)
- Kuorma-autoliikenteessä tarkempia säännöksiä kahdessa EU-säännöksessä
- Lähetettyjä työntekijöitä koskevasta direktiivistä irroitettaneen maantiekuljetuksen kabotaasi ja kv kuljetukset omaksi EU-säännökseksi (DG MOVE)

Tavaraliikenne EU-säännösten mukaan

- EU:n lainsäädännössä tavaraliikenteen kabotaasin sallimisesta on säädetty kahdessa säädöksessä:
- 1. Kansainvälisiä tiekuljetuksia koskevan asetus 1072/2009: kabotaasi on sallittu kolmeen kuljetukseen sen jälkeen kun ajoneuvo on kansainvälisessä kuljetuksessa saapunut maahan. Suomella on omat asianomaista EU-asetusta tarkentavat määritelmät (TavL 6a §) kabotaasikuljetuksesta (kuorman purku = kuljetus) ja sallitun kabotaasin väliaikaisuudesta (samalla autolla enintään 10 kuljetusta/3 kk, ei toistaiseksi tehtyä kuljetussopimusta)
- HE 143/2015 vp: poistetaan em.kansalliset määritelmät
- 2. Yhdistettyjen kuljetusten edistämistä koskeva direktiivi 92/106/ETY: Suomessa merkitsee lähinnä satamiin tulevien konttien ja perävaunujen kuljetusta eräin matkan pituuteen liittyvin rajoituksin, ei määrällisiä eikä aikarajoituksia

Kuljetuksen tilaajan selvitettävä:

- **TavL 5 a § Kuljetuksen tilaajan selvitysvelvollisuus, 1 ja 2 mom:**

Kuljetuksen tilaajan tai tämän edustajan on ennen kuljetuksesta sopimista selvitettävä:

- 1) julkisesta liikenneluparekisteristä, että kuljetuksen suorittajalla on liikennelupa; tai
- 2) että kuljetuksen suorittajalla on oikeus suorittaa kuljetus kabotaasina tai ilman liikennelupaa; ja
- 3) että kuljetuksen suorittaja on merkitty arvonlisäverolain mukaiseen arvonlisäverovelvollisten rekisteriin, jos se on siihen velvollinen kyseisestä myynnistä.

Sopimusta ei saa tehdä, jos 1 momentissa mainitut edellytykset eivät täyty. Sopimusta ei saa myöskään tehdä, jos kuljetuksen tilaaja tietää tai hänen pitäisi tietää, ettei sopimuksen toinen osapuoli aio täyttää lakisääteisiä velvoitteitaan työnantajana.

Ei selvitystä, jos …

TavL 5a § 3 – 4 mom:

Edellä 1 momentissa tarkoitettua selvitystä ei tarvitse tehdä, jos:

- 1) sopimuspuoli on valtio, kunta, kuntayhtymä, Ahvenanmaan maakunta, Ahvenanmaan maakunnan kunta tai kuntayhtymä, seurakunta, seurakuntayhtymä, Kansaneläkelaitos tai Suomen Pankki;
- 2) edellisen selvityksen tekemisestä saman sopimuspuolen kanssa on kulunut vähemmän kuin kolme kuukautta; tai
- 3) tilaajan ja sopimuspuolen sopimussuhdetta voidaan pitää vakiintuneena aikaisempien kuluvana vuonna tapahtuneiden kuljetusten johdosta, jolloin selvitykset on tehtävä kalenterivuosittain.

Tilaajan tai tämän edustajan ei myöskään tarvitse tehdä 1 momentissa mainittuja selvityksiä, jos sovittu kuljetushinta ilman arvonlisäveroa on vähemmän kuin 500 euroa kolmen kuukauden aikana tehdyissä kuljetussopimuksissa tai jos 7 §:n mukaisten kuljetusten alihankintasopimuksen vastikkeen arvo ilman arvonlisäveroa on alle 7 500 euroa.

Rangaistus + työnantajavelvollisuuden täyttäminen

- **TavL 32 §:** Kuljetuksen tilaaja tai tämän edustaja, joka tilaa kuljetuksen tekemättä 5 a §:ssä tarkoitettua selvitystä taikka tehdyn selvityksen perusteella tai muutoin tietää, ettei kuljetuksen suorittaja täytä 5 a §:ssä tarkoitettuja edellytyksiä tai ettei sillä ole tarkoitus täyttää lakisääteisiä velvollisuuksiaan työnantajana, on tuomittava *kuljetuksen tilausrikkomuksesta* sakkoon. Jos kuljetukseen sovelletaan tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annettua lakia (1233/2006) ja sopimuksen tekemisestä voidaan määrätä mainitussa laissa tarkoitettu laiminlyöntimaksu, sakkoa ei tuomita. (12.4.2013/262)

Seuraamukset

- Yleisen tilaajavastuun rikkomisesta seuraamuksena hallinnollinen laiminlyöntimaksu tilaajayritykselle, rakennusalalla korotettu maksu
- TavLn tilaajavastuun rikkomisesta rangaistuksena henkilökohtainen sakko tilaajalle tai tämän edustajalle (32 §, 3 mom.)
- Laittomasta kuljetuksesta (laiton kabotaasi ym.) liikenteenharjoittajalle sakko tai max 6 kk vankeutta
- Poliisi-, tulli- ja rajavartiomies voi keskeyttää kuljetuksen, jos kuljettaja ei voi esittää säädösten perusteella vaadittavaa pakollista asiakirjaa

AKT:n ja ALT:n muutosehdotukset 7 §

- 7 § 3 momenttiin ilmoitukseen tieto työsuojeluviranomaiselle kuljetusten lukumäärästä ja ajoneuvon rekisterinumerosta ja ilmoitus tehtävä heti
  - Parantaisi 1072/2009 – kabotaasin valvontaa; vähän vähemmän merkitystä 92/106/ETY –kabotaasiin tai linja-autokabotaasiin, joissa ei ole määrä- tai aikarajoitusta
  - Käytettävä ajoneuvo saattaa olla tiedossa vasta kuljetuksen alkamishetkellä
  - Tievalvontaa suorittavat poliisi ja jossain määrin tulli

AKT:n ja ALT:n muutosehdotukset 8 ja 10 §

- 10 § Lähettävän yrityksen velvollisuus pitää tieto Suomessa saatavilla työaikakirjanpidosta ja palkasta vaikka lähetettynä olo alle 10 päivää; palkkakuitin pito ajoneuvossa
- 8 § 2 momentin edustajan asettamisvelvollisuus myös alle 10 työpäivän aikana tehtävissä kuljetuksissa (liittyy edelliseen)
  - parantaisivat TES-palkan valvontaa,
  - palkkakuittien pito ajoneuvossa (Ranskan tapaan) ei todista tulevasta palkasta ja ajoneuvon pysäyttäminen alipalkkauksen johdosta ei sen perusteella liene mahdollista (vaikka sen esittäminen säädettäisiin pakolliseksi)

AKT:n ja ALT:n muutosehdotukset 11 §

- Em. tietojen antamisvelvollisuuden alarajaksi 500 Euroa (kuten TavL 5a § 4 mom)
  - Syynä alhaiselle rajalle tavarankuljetuksissa on yksittäisen kuljetuksen normaalin hinnan alhaisuus